

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om kriminalunderrättelseinhämtning inom Gränsbevakningsväsendet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det till lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet fogas bestämmelser om hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning inom Gränsbevakningsväsendet, som hör till Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpningsbehörighet. Målet med den föreslagna regleringen är att stärka möjligheterna för Gränsbevakningsväsendet att förebygga och bekämpa organiserad och annan allvarlig brottslighet i anslutning till olaglig inresa och människohandel. Bestämmelserna om hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning grundar sig i fråga om metoder och definitioner på bestämmelserna om hemliga metoder för inhämtande av information i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, men om förutsättningarna för användning av dem föreskrivs i det föreslagna nya kapitlet på ett sätt som avviker från förutsättningarna för förhindrande och avslöjande av brott.

I propositionen föreslås också ändringar och preciseringar i bestämmelserna om hemligt inhämtande av information i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet. I gränsbevakningslagen föreslås nya bestämmelser om automatiserad datainsamling från öppna källor, när det behövs för utförande av en uppgift som föreskrivits för Gränsbevakningsväsendet. I de övriga anknytande lagarna föreslås ändringar som föranleds av de föreslagna bestämmelserna om hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning.

De föreslagna ändringarna skulle komma att förbättra Gränsbevakningsväsendets möjligheter att mer effektivt på basis av hot ingripa i organiserad och annan allvarlig brottslighet i anslutning till olaglig inresa och människohandel. De nya befogenheterna kräver investeringar av engångsnatur och medför bestående personal- och underhållsutgifter samt utgifter för kompetenshantering. Det bedöms att de föreslagna ändringarna kommer att öka säkerheten i samhället. De föreslagna ändringarna har betydelse med avseende på flera av de grundläggande rättigheter som tryggas i grundlagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som lagstiftningen om polisens kriminalunderrättelseinhämtning.

1.

Lag

om ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) 34 h § 1 mom., 34 j § 2 mom., 35 §, 48 § 4 mom. samt 58 §, som samtidigt flyttas till det nya 3 a kap. som fogas till lagen,
av dem 34 h § 1 mom., 34 j § 2 mom. och 58 § sådana de lyder i lag 399/2025, och
fogas till lagen nya 36 c, 48 a och 48 b §, ett nytt 3 a kap. och en ny 58 l § som följer:

34 h §

Bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och dess förutsättningar

Med *bevisprovokation genom köp* avses ett köpeanbud eller ett köp av föremål, ämnen, egendom eller tjänster som förundersökningsmyndigheten för att förhindra eller utreda ett brott gör i syfte att ta hand om eller påträffa ett föremål, ett ämne eller egendom som har samband med det brott som ska förhindras eller som annars kan bidra till information som behövs för att förhindra ett brott.

34 j §

Beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången.

35 §

Säkerheten för en gränsbevakningsman vid förtäckt inhämtande av information för förhindrande av brott

En anhållningsberättigad tjänsteman får besluta att en gränsbevakningsman som genomför förtäckt inhämtande av information för förhindrande av brott ska förses med en teknisk anordning som möjliggör spårning, avlyssning och observation, om utrustningen är motiverad för att gränsbevakningsmannens säkerhet ska kunna tryggas.

Spårningen, avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga gränsbevakningsmannens säkerhet. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för någon som har del i saken,

får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte. De ska utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller avskrivits.

36 c §

Säkerheten för en gränsbevakningsman vid användning av informationskällor för förhindrande av brott

En anhållningsberättigad tjänsteman får besluta att en gränsbevakningsman som förbereder eller genomför användning av informationskällor ska förses med en teknisk anordning som möjliggör spårning, avlyssning och observation, om utrustningen är motiverad för att gränsbevakningsmannens säkerhet ska kunna tryggas.

Spårningen, avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga gränsbevakningsmannens säkerhet. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för någon som har del i saken, får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte. De ska utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller avskrivits.

48 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för avvärjande av hot som avses i 57 c §, för förhindrande av brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka, för inriktning av Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpningsverksamhet och som utredning till stöd för att någon är oskyldig.

48 a §

Särskilda begränsningar för användning av information som erhållits genom hemliga metoder för inhämtande av information

Om inte ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver något annat, får den förvaltningsenhet som ansvarar för användningen av en hemlig metod för inhämtande av information besluta att information som inhämtats med metoden får användas och lämnas ut endast för att inrikta verksamheten, om det behövs för att skydda informationskällans eller gränsbevakningsmannens liv och hälsa eller Gränsbevakningsväsendets taktiska eller tekniska metoder eller ett pågående informationsinhämtningsuppdrag. Användningen av information som stöder det att någon är oskyldig får dock inte begränsas.

48 b §

Begränsningar för användningen av information som erhållits genom hemliga metoder för inhämtande av information vid inriktning av verksamheten

Information som inhämtats med en hemlig metod för inhämtande av information och i fråga om vilken det angetts att den uteslutande får användas för inriktning av verksamheten eller som har lämnats ut för att uteslutande användas för detta ändamål, får inte användas för inledande av undersökning som avses i 3 kap. 3 § i förundersökningslagen, som grund för registrering av

anmälan om brott enligt 3 kap. 1 § i förundersökningslagen, som grund för en myndighets ansökan, yrkande eller beslut eller som bevis vid förundersökning eller rättegång.

3 a kap.

Kriminalunderrättelseinhämtning för bekämpning av allvarlig brottslighet

57 a §

Tillämpningsområde

Detta kapitel innehåller bestämmelser om inhämtande av information vid Gränsbevakningsväsendet om sådan allvarlig brottslighet som hör till Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpningsbehörighet och som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet samt om utnyttjande av sådan information för avvärjandet av hot.

57 b §

Metoder för kriminalunderrättelseinhämtning

Metoder för kriminalunderrättelseinhämtning som avses i detta kapitel är systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, optisk observation, teknisk spårning, inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät, kontrollerade leveranser och styrd användning av informationskällor.

I detta kapitel föreskrivs det om förutsättningarna för användning av de i 1 mom. avsedda metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning vid kriminalunderrättelseinhämtning.

57 c §

Föremål för kriminalunderrättelseinhämtning

Föremål för Gränsbevakningsväsendets kriminalunderrättelseinhämtning är sådan organiserad brottslighet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och som hänför sig till olaglig inresa eller människohandel.

Föremål för Gränsbevakningsväsendets kriminalunderrättelseinhämtning är dessutom annan allvarlig brottslighet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och som hänför sig till olaglig inresa eller människohandel.

57 d §

Förutsättningar för användning av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning

En allmän förutsättning för användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning vid kriminalunderrättelseinhämtning är att användningen av den är nödvändig för att få viktig information om ett sådant i 57 c § avsett föremål för kriminalunderrättelseinhämtning som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet.

En metod för kriminalunderrättelseinhämtning får inte riktas mot ett utrymme som används för boende av permanent natur.

Användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska avslutas före utgången av den tid som anges i beslutet, om syftet med användningen har nåtts eller om det inte längre finns förutsättningar för att använda metoden.

Närmare bestämmelser om ordnandet av användningen av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 e §

Inriktning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

En metod för kriminalunderrättelseinhämtning kan riktas mot en person som på grund av sina yttranden, hot eller sitt uppträdande eller utifrån omständigheterna kan antas delta i sådan i 57 c § avsedd verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet.

I det fall att en bestämd person inte kan specificeras, får systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, optisk observation, teknisk spårning, en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät, kontrollerade leveranser och styrd användning av informationskällor riktas mot en grupp av personer. Med en grupp av personer avses i detta kapitel en sammanslutning bestående av minst tre personer som kan antas delta i sådan i 57 c § avsedd verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet.

En metod för kriminalunderrättelseinhämtning kan också riktas mot någon annan person, om det inte är möjligt att rikta metoden mot en i 1 eller 2 mom. avsedd person eller grupp av personer och det finns grundad anledning att anta att användningen av metoden resulterar i viktig information om sådan i 57 c § avsedd verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet.

57 f §

Fortsatt inhämtande av information för förhindrande, avslöjande och utredning av vissa brott

Om det medan en metod för kriminalunderrättelseinhämtning används framkommer att en person med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som enligt 3 kap. utgör grund för användningen av den aktuella metoden för inhämtande av information eller det kan antas att ett sådant brott har begåtts och det genom användning av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning inte längre kan antas att man får information om den verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och som låg till grund för tillståndet eller beslutet, får Gränsbevakningsväsendet fortsätta att använda metoden för kriminalunderrättelseinhämtning som en hemlig metod för inhämtande av information i avsikt att förhindra och avslöja brott under giltighetstiden för det tillstånd som fattats med stöd av detta kapitel, dock högst i en månads tid. Då ska ärendet inom den nämnda tiden föras för avgörande till den myndighet som är behörig att fatta beslut om användning av den aktuella metoden för inhämtande av information.

Om det medan en metod för kriminalunderrättelseinhämtning används framkommer att det finns skäl att misstänka att en person har gjort sig skyldig till ett brott och det genom användning av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning inte längre kan antas att man får information om den verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och som låg till grund för tillståndet eller beslutet, får Gränsbevakningsväsendet fortsätta att använda metoden för kriminalunderrättelseinhämtning i avsikt att utreda brottet under giltighetstiden för det tillstånd som fattats med stöd av detta kapitel, dock högst i tre dygn.

Beslutsfattande

57 g §

Domstolens beslutsfattande i ärende som gäller användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Beslut om optisk observation vid kriminalunderrättelseinhämtning ska fattas av domstol, om observationen riktas mot ett annat hemfridsskyddat utrymme eller en annan hemfridsskyddad plats enligt 24 kap. 11 § i strafflagen än ett utrymme eller en plats som används för boende av permanent natur eller mot en person som berövats sin frihet. Optisk observation får inte riktas mot ett utrymme som används för boende av permanent natur.

Beslut om teknisk spårning som riktas mot en person vid kriminalunderrättelseinhämtning ska fattas av domstol.

En för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning framställer yrkandet hos domstol i ett i 1 eller 2 mom. avsett ärende. Yrkandet ska framställas skriftligen och av det ska framgå

- 1) den metod för kriminalunderrättelseinhämtning som yrkandet gäller,
- 2) den i 57 c § avsedda verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och i fråga om vilken det är nödvändigt att använda en metod för kriminalunderrättelseinhämtning för att inhämta information,
- 3) den person eller, i det fall att en bestämd person inte kan specificeras, grupp av personer, tillräckligt specificerad, som åtgärden riktas mot och metoden för kriminalunderrättelseinhämtning med stöd av 57 e § 2 mom. kan riktas mot en grupp av personer, eller det föremål, det ämne eller den egendom som åtgärden riktas mot,
- 4) de fakta som förutsättningarna för och inriktningen av användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning grundar sig på,
- 5) den föreslagna giltighetstiden med angivande av klockslag,
- 6) den för kriminalunderrättelseuppdraget förordnade anhållningsberättigade tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning och som leder och övervakar användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning,
- 7) eventuella begränsningar och villkor som gäller användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning, samt
- 8) den förvaltningsenhet som framställt yrkandet och den för kriminalunderrättelseuppdraget förordnade anhållningsberättigade tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning samt tidpunkten för yrkandet.

57 h §

Beslut av chefen för centralkriminalpolisen i ärenden som gäller användning av vissa metoder för kriminalunderrättelseinhämtning

Beslut om täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät samt avslutande av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen. Framställning om saken ska göras av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller en för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning.

För ett beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ska det göras en i 34 e § avsedd framställning om och plan för täckoperationen. För ett beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät ska det göras en plan.

Om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen deltar i den verksamhet som är föremål för kriminalunderrättelseinhämtningen och som allvarligt hotar individens eller

samhällets säkerhet eller att det med fog kan antas att man av den personen får viktig information om verksamheten, får den gränsbevakningsman som utför uppdraget med avvikelse från 1 mom. genom sitt eget beslut utvidga täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät också till den personen, om det är nödvändigt att omedelbart utvidga operationen för att få viktig information om det hot som är föremål för kriminalunderrättelseinhämtningen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan obefogat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till chefen för centralkriminalpolisen.

57 i §

Beslut av avdelningschefen och biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet i ärende som gäller användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Beslut om styrd användning av informationskällor fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet.

57 j §

Beslut av en för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning i ärende som gäller användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

En för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning fattar vid kriminalunderrättelseinhämtning beslut om

- 1) systematisk observation,
- 2) annan optisk observation än sådan som riktas mot hemfridsskyddade utrymmen,
- 3) annan teknisk spårning än sådan som riktas mot personer,
- 4) inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning,
- 5) kontrollerade leveranser som utförs av Gränsbevakningsväsendet, samt
- 6) förtäckt inhämtande av information.

Om ärendet inte tål uppskov, får en för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning med avvikelse från 57 g § 1 och 2 mom. besluta om optisk observation och teknisk spårning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att metoden för kriminalunderrättelseinhämtning började användas.

57 k §

Innehållet i beslut om användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Ett beslut om användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska fattas skriftligen. Beslutet kan fattas muntligen, om det är nödvändigt på grund av att ärendet är brådskande. Ett muntligt beslut ska utan dröjsmål också fattas skriftligen.

Av beslutet ska framgå

- 1) den metod för kriminalunderrättelseinhämtning som beslutet gäller,
- 2) den i 57 c § avsedda verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och i fråga om vilken det är nödvändigt att använda en metod för kriminalunderrättelseinhämtning för att inhämta information,

3) den person eller, i det fall att en bestämd person inte kan specificeras, grupp av personer, tillräckligt specificerad, som åtgärden riktas mot och metoden för kriminalunderrättelseinhämtning med stöd av 57 e § 2 mom. kan riktas mot en grupp av personer, eller det föremål, det ämne, den egendom eller den tjänst som åtgärden riktas mot,

4) de fakta som förutsättningarna för och inriktningen av användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning grundar sig på,

5) beslutets giltighetstid med angivande av klockslag,

6) den för kriminalunderrättelseuppdraget förordnade anställningsberättigade tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning och som leder och övervakar användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning,

7) eventuella begränsningar och villkor för användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning,

8) andra eventuella omständigheter som användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning förutsätter, samt

9) den förvaltningsenhet och tjänsteman som har fattat beslutet samt tidpunkten för beslutet.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över.

57 l §

Särskilda krav på innehållet i beslut som gäller vissa metoder för kriminalunderrättelseinhämtning

Utöver vad som föreskrivs i 57 k § ska det av ett beslut som gäller en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät eller styrd användning av informationskällor framgå

1) den som föreslagit metoden för kriminalunderrättelseinhämtning,

2) den förvaltningsenhet som genomför inhämtandet av information,

3) identifikationsuppgifterna för de gränsbevakningsmän som genomför täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät eller för informationskällan,

4) syftet med inhämtandet av information och planen för genomförandet av detta, samt

5) vilka åtgärder som får genomföras vid täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokationen genom köp som genomförs uteslutande i datanät eller den styrda användningen av informationskällor samt eventuella begränsningar och villkor för verksamheten.

Utöver vad som föreskrivs i 57 k § ska det av ett beslut som gäller kontrollerade leveranser framgå syftet med inhämtandet av information och planen för genomförandet av detta samt den transport eller leverans av annat slag som är föremål för åtgärden.

57 m §

Giltighetstid för beslut om användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Beslut om användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning får fattas för högst sex månader åt gången.

Med avvikelse från 1 mom. får ett beslut om kontrollerade leveranser fattas för högst en månad åt gången.

57 n §

Förfarandet i domstol i ärenden som gäller kriminalunderrättelseinhämtning

Ett tillståndsärende som gäller en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska handläggas av Helsingfors tingsrätt. Tingsrätten är domför med ordföranden ensam. Sammanträdet kan hållas även vid en annan tidpunkt och på en annan plats än vad som föreskrivs om en allmän underrätts sammanträde.

Ett yrkande som gäller användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol i närvaro av den tjänsteman som framställt yrkandet eller en av denne förordnad tjänsteman som är insatt i ärendet. Underrättelsetillsynsombudsmannen eller en av denne förordnad tjänsteman ska ges tillfälle att bli hörd innan behandlingen av ett tillståndsärende avslutas. Ärendet ska avgöras skyndsamt.

Behandlingen kan också ske med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk metod för dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra.

Ett beslut i ett tillståndsärende får inte överklagas genom besvär. Klagan mot beslutet får anföras utan tidsbegränsning hos Helsingfors hovrätt. Klagan ska behandlas skyndsamt. Också underrättelsetillsynsombudsmannen har rätt att anföra klagan över ett beslut i ett tillståndsärende.

Ärendet får avgöras utan att höra den person som avses i 57 e § och som är föremål för en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller innehavaren av det utrymme som ska övervakas. Vid handläggning av ett ärende som gäller optisk observation av en frihetsberövad, ska en företrädare för den inrättning där denne hålls i förvar ges tillfälle att bli hörd, om det inte med beaktande av att denne hörts tidigare ska anses vara onödigt.

Användning, behandling och utlämnande av information

57 o §

Användning av information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning får användas för att avvärja ett hot som avses i 57 c § samt för förhindrande av brott och inriktning av Gränsbevakningsväsendets verksamhet.

Informationen får alltid användas som en utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Om det inte hör till Gränsbevakningsväsendets behörighet att förhindra en ovannämnd fara eller skada, ska ärendet utan dröjsmål överföras till behörig myndighet.

Dessutom får information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning användas, om det är nödvändigt för att utreda grovt ordnande av olaglig inresa, människohandel, grov människohandel, grovt häleri, yrkesmässigt häleri eller grov penningtvätt på det sätt som föreskrivs i 4 §.

Bestämmelser om begränsningar för användningen av information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning och som är avsedd för inriktning av verksamheten finns i 57 s §.

57 p §

Utlämnande av information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning till en annan myndighet

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna, om det är nödvändigt för att avvärja ett hot som avses i 57 c §, på eget initiativ eller på begäran lämna ut information som

inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning till en sådan myndighet som har behörighet att genomföra en åtgärd som behövs för att avvärja hotet.

Därtill får Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna, om det i ett enskilt fall är nödvändigt, på eget initiativ eller på begäran lämna ut information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning till

- 1) andra förundersökningsmyndigheter för inriktning av deras verksamhet och förhindrande av brott,
- 2) Försvarsmaktens Huvudstab för inriktning av dess verksamhet och förhindrande av brott,
- 3) andra förundersökningsmyndigheter för utredning av brott som avses i 10 kap. 3 § 2–5 mom. i tvångsmedelslagen,
- 4) åklagaren för utredning av brott som avses i 2 kap. 4 § 1 och 2 mom. i förundersökningslagen,
- 5) skyddspolisen för förhindrande eller avslöjande av ett brott som hör till dess behörighet när det gäller att förhindra och avslöja brott samt för skyddande av den nationella säkerheten,
- 6) en militärunderrättelsemyndighet som avses i 11 § i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) för skyddande av försvaret av landet och den nationella säkerheten.

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna alltid lämna ut information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning till förundersökningsmyndigheten och åklagaren som en utredning som stöder det att någon är oskyldig.

57 q §

Annat utlämnande av information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ eller på begäran lämna ut sådan information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning och som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott mot friheten eller för att förhindra betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada eller för att skydda den nationella säkerheten.

57 r §

Särskilda begränsningar för användningen av kriminalunderrättelseinformation

Om inte ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver något annat, får den förvaltningsenhet som svarar för användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning besluta att information som inhämtats med metoden får användas och lämnas ut endast för att inrikta verksamheten, om det behövs för att för att skydda informationskällans eller gränsbevakningsmannens liv och hälsa eller Gränsbevakningsväsendets taktiska eller tekniska metoder eller ett pågående kriminalunderrättelseuppdrag. Användningen av information som stöder det att någon är oskyldig får dock inte begränsas.

57 s §

Begränsningar för användningen av kriminalunderrättelseinformation vid inriktning av verksamheten

Information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning och i fråga om vilken det angetts att den uteslutande får användas för inriktning av verksamheten eller som har

lämnats ut för att uteslutande användas för detta ändamål, får inte användas för inledande av undersökning som avses i 3 kap. 3 § i förundersökningslagen, som grund för registrering av anmälan om brott enligt 3 kap. 1 § i förundersökningslagen, som grund för en myndighets ansökan, yrkande eller beslut eller som bevis vid förundersökning eller rättegång.

57 t §

Begränsning av partsoffentlighet i vissa fall

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har den vars rättigheter eller skyldigheter saken gäller inte rätt att få vetskap om användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning enligt detta kapitel förrän en underrättelse enligt 58 j § har gjorts.

Bestämmelser om rätt till insyn för registrerade finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Samarbete med andra myndigheter

57 u §

Samarbete med centralkriminalpolisen

Gränsbevakningsväsendet ska agera i samarbete med centralkriminalpolisen för att uppgifterna inom kriminalunderrättelseinhämtningen ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt och i detta syfte, trots vad som föreskrivs om sekretess, ge centralkriminalpolisen behövliga uppgifter.

Närmare bestämmelser om ordnandet av samarbetet mellan Gränsbevakningsväsendet och centralkriminalpolisen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 v §

Anmälningsskyldighet

Gränsbevakningsväsendet ska underrätta centralkriminalpolisen när det vidtar åtgärder som hänför sig till kriminalunderrättelseinhämtning och i samband med detta använder metoder för kriminalunderrättelseinhämtning som föreskrivs i denna lag. Om de omständigheter som omfattas av anmälningsskyldigheten och om hur anmälan sker i praktiken avtalas i samarbete mellan Gränsbevakningsväsendet och centralkriminalpolisen.

57 w §

Överföring av kriminalunderrättelseinhämtning till centralkriminalpolisen eller Tullen

Gränsbevakningsväsendet överför sådant inhämtande av information som hör till centralkriminalpolisens behörighet i fråga om kriminalunderrättelseinhämtning till centralkriminalpolisen och sådant inhämtande av information som hör till Tullens behörighet i fråga om kriminalunderrättelseinhämtning till Tullen, om arten eller omfattningen av ärendet eller de nödvändiga åtgärderna förutsätter det eller om myndigheten i fråga kräver det. Gränsbevakningsväsendet ska i det ärende som överförs trygga inhämtandet av information till dess att ärendet har överförts.

Den myndighet som inhämtandet av information överförs till ska ge Gränsbevakningsväsendet tillfälle att delta i inhämtandet av information och utnyttjandet av

informationen även efter överföringen, om ärendet gäller ett sådant föremål för kriminalunderrättelseinhämtning som avses i 57 c §.

57 x §

Samordning av underrättelseverksamheten

Kriminalunderrättelseinhämtning som företas med stöd av detta kapitel, kriminalunderrättelseinhämtning som företas av centralkriminalpolisen och Tullen samt civil och militär underrättelseinhämtning ska vid behov samordnas för att säkerställa säkerheten i arbetet för centralkriminalpolisens, Tullens, skyddspolisens, militärunderrättelsemyndigheternas och andra myndigheters tjänstemän, för att förhindra att de taktiska och tekniska metoder och planer som nämnda myndigheter använder vid hemligt inhämtande av information avslöjas samt för att säkerställa att myndigheternas uppgifter fullgörs på behörigt sätt.

Närmare bestämmelser om ordnandet av samordningen av underrättelseverksamheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Övervakning

57 y §

Övervakning av kriminalunderrättelseinhämtningen vid Gränsbevakningsväsendet

Det inhämtande av information som avses i detta kapitel övervakas av cheferna för de förvaltningsenheter som använder metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning och av staben för Gränsbevakningsväsendet

57 z §

Extern övervakning av kriminalunderrättelseinhämtningen

Inrikesministeriet ska årligen till riksdagens justitieombudsman och underrättelsetillsynsombudsmannen lämna en berättelse om hur de i detta kapitel avsedda metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning och skyddandet av dem har använts och övervakats.

Bestämmelser om den övervakning som underrättelsetillsynsombudsmannen utövar finns i lagen om övervakning av underrättelseverksamheten (121/2019).

Närmare bestämmelser om de utredningar som ska lämnas för övervakningen av kriminalunderrättelseinhämtningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 å §

Anmälningar till underrättelsetillsynsombudsmannen

En förvaltningsenhet som använder en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska informera underrättelsetillsynsombudsmannen om de tillstånd och beslut som gäller användning av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning och som har meddelats med stöd av detta kapitel så snart som möjligt efter det att tillståndet beviljades eller beslutet fattades. Underrättelsetillsynsombudsmannen ska också informeras om ett hos domstol framställt yrkande som gäller en metod för kriminalunderrättelseinhämtning.

En förvaltningsenhet som använder en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska så snart som möjligt informera underrättelsetillsynsombudsmannen om ett beslut som gäller

- 1) skyddande av kriminalunderrättelseinhämtning,
- 2) yppandeförbud,
- 3) uppskjutande av en anmälan enligt 58 j § 1 mom.

Vid anmälningar som avses i denna paragraf ska det fästas särskild vikt vid att sekretessen iakttas och att informationen i handlingar och informationssystem skyddas genom behövliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang.

Gemensamma bestämmelser

57 ä §

Säkerheten för en gränsbevakningsman vid förtäckt inhämtande av information och användning av informationskällor

En för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anställningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning får besluta att en gränsbevakningsman som genomför förtäckt inhämtande av information eller förbereder eller genomför användning av informationskällor i syfte att avvärja i 57 c § avsedda hot mot individens eller samhällets säkerhet ska förses med en teknisk anordning som möjliggör spårning, avlyssning eller observation, om utrustningen är motiverad för att gränsbevakningsmannens säkerhet ska kunna tryggas.

Spårningen, avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga gränsbevakningsmannens säkerhet. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för någon som har del i saken, får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte. De ska i så fall utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller avskrivits.

57 ö §

Installation och avinstallation av anordningar, metoder och programvara

En gränsbevakningsman har rätt att placera en anordning, metod eller programvara som används för optisk observation eller teknisk spårning på eller i föremål, ämnen, egendom, utrymmen, platser eller informationssystem som åtgärden riktas mot, om det behövs för användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning. För att installera, ta i bruk och avinstallera anordningen, metoden eller programvaran har gränsbevakningsmannen då rätt att i hemlighet ta sig in i ett ovannämnt utrymme eller på en ovannämnd plats eller i ett ovannämnt informationssystem samt att kringgå, låsa upp eller på något annat motsvarande sätt tillfälligt passera eller störa objektens eller informationssystemens säkerhetssystem. Anordningar, metoder och programvara får inte installeras eller avinstalleras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

58 §

Brottsförbud

En gränsbevakningsman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får inte begå brott eller ta initiativ till att begå brott.

58 a §

Deltagande i en kriminell sammanslutnings verksamhet och i kontrollerade leveranser

Trots vad som föreskrivs i 58 § får en gränsbevakningsman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät

- 1) skaffa lokaler eller fordon eller andra sådana hjälpmedel,
- 2) delta i organiseringen av transporten av personer, föremål eller ämnen,
- 3) sköta ekonomiska angelägenheter, eller
- 4) bistå en organiserad kriminell sammanslutning, ett kriminellt nätverk eller en i 57 e § 1 eller 2 mom. avsedd person eller grupp på andra med dessa jämförbara sätt.

Bistånd enligt 1 mom. är tillåtet endast om det på synnerligen giltiga skäl har kunnat antas att

- 1) åtgärden genomförs också utan gränsbevakningsmannens medverkan,
- 2) gränsbevakningsmannens verksamhet inte kommer att äventyra eller skada någons liv, hälsa eller frihet eller orsaka betydande fara för eller skada på egendom, och
- 3) biståndet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät.

En gränsbevakningsman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får delta i ombesörjandet av en försändelse som är föremål för en kontrollerad leverans, om deltagandet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med leveransen.

58 b §

Skyddande av kriminalunderrättelseinhämtning

När Gränsbevakningsväsendet använder en metod för kriminalunderrättelseinhämtning får det dröja med att ingripa i ett brott, om fördröjningen behövs för att dölja kriminalunderrättelseinhämtningen eller trygga syftet med kriminalunderrättelseinhämtningen. Det förutsätts dessutom att fördröjningen inte orsakar betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller avsevärd risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

Gränsbevakningsväsendet får använda falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter, göra och använda falska, vilseledande eller förtäckta registeranteckningar samt framställa och använda falska handlingar, när det är nödvändigt för att skydda sådan kriminalunderrättelseinhämtning som redan genomförts eller pågår eller ska genomföras i framtiden.

En registeranteckning som avses i 2 mom. ska rättas när förutsättningarna enligt det momentet inte längre föreligger.

Närmare bestämmelser om ordnandet av skyddandet av kriminalunderrättelseinhämtning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 c §

Beslut om skyddande

Beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar enligt 58 b § 2 mom. fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet.

En för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning beslutar om annat än i 1 mom. avsett skyddande.

Avdelningschefen och biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet ska föra förteckning över registeranteckningarna och handlingarna, övervaka användningen av dem samt se till att anteckningarna rättas.

58 d §

Yppandeförbud som gäller kriminalunderrättelseinhämtning

En för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning får förbjuda en utomstående att röja sådana omständigheter om användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning som denne fått kännedom om, om det är motiverat för att skydda användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning eller av viktiga skäl som hänför sig till förhindrande, avslöjande eller utredning av brott. En förutsättning är dessutom att den utomstående med anledning av sitt uppdrag eller sin ställning har bistått eller blivit ombedd att bistå vid användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning.

Ett yppandeförbud meddelas för högst fem år åt gången. Förbudet ska ges i skriftlig form och bevisligen delges den som förbudet gäller. I förbudet ska de omständigheter som förbudet omfattar specificeras samt förbudets giltighetstid och hotet om straff för överträdelse av förbudet anges.

Ett beslut om yppandeförbud får inte överklagas genom besvär. Den som har fått ett förbud får dock utan tidsbegränsning anförda klagan hos Helsingfors tingsrätt. Klagan ska behandlas skyndsamt.

Till straff för överträdelse av yppandeförbudet döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Den som har fått ett yppandeförbud får trots 4 mom. meddela underrättelsetillsynsombudsmannen om yppandeförbudet.

58 e §

Beräkning av tidsfrister vid kriminalunderrättelseinhämtning

Vid beräkning av tidsfrister som avses i detta kapitel ska lagen om beräkning av laga tid (150/1930) inte tillämpas.

En i månader uttryckt tid går ut den dag i den bestämda månaden som till sitt ordningsnummer motsvarar den dag då den utsatta tiden börjar löpa. Om motsvarande dag inte finns i den månad då den bestämda tiden löper ut, löper den bestämda tiden ut på månadens sista dag.

58 f §

Förbud mot observation vid kriminalunderrättelseinhämtning

Optisk observation får inte riktas mot sådan kommunikation som parterna i kommunikationen inte får vittna om eller som parterna har rätt att vägra vittna om med stöd av 17 kap. 13, 14, 16, 17 eller 20 § eller 22 § 2 mom. i rättegångsbalken.

Om det under tiden för optisk observation eller vid något annat tillfälle framkommer att det är fråga om ett meddelande som det är förbjudet att observera, ska åtgärden avbrytas och de upptagningar som fåtts genom åtgärden och anteckningarna om de uppgifter som fåtts genom den genast utplånas.

Det förbud mot observation som avses i denna paragraf gäller inte sådana fall där en person som avses i 1 mom. deltar i sådan i 57 c § avsedd verksamhet som hotar individens eller samhällets säkerhet och det även för den personens del har fattats beslut om optisk observation.

58 g §

Granskning av upptagningar och handlingar

En för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning eller en av denne förordnad tjänsteman ska utan obefogat dröjsmål granska de upptagningar och handlingar som uppkommit vid användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning.

58 h §

Undersökning av upptagningar och handlingar

Upptagningar och handlingar som uppkommit vid användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning får undersökas endast av domstol, en anhållningsberättigad tjänsteman, i de situationer som avses i 2 kap. 4 § i förundersökningslagen av en åklagare som är undersökningsledare eller av underrättelsetillsynsombudsmannen eller en av denne förordnad tjänsteman. På förordnande av en anhållningsberättigad tjänsteman eller enligt anvisning av domstol får upptagningarna och handlingarna undersökas även av en annan gränsbevakningsman, av en sakkunnig eller av någon annan som anlitas för inhämtande av information.

När en i 1 mom. avsedd sakkunnig eller någon annan person är en privatperson som utför uppgifter enligt detta kapitel, ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på dem.

När en sakkunnig eller en annan person enligt 2 mom. anlitas ska undersökningen av upptagningar och handlingar ske under direkt ledning och övervakning av en gränsbevakningsman. En sakkunnig eller en annan person som anlitas ska dessutom ha de kunskaper och färdigheter samt den erfarenhet som behövs för att utföra uppdraget.

58 i §

Bevarande av information

Information som fåtts genom en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska utplånas utan dröjsmål efter att det framgått att den inte behövs för ett behandlingsändamål som avses i 57 o–57 q § i detta kapitel.

Till den del den information som bevaras med stöd av 1 mom. innehåller personuppgifter, får informationen registreras och bevaras i enlighet med lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Bestämmelser om användning och utlämnande av information som inhämtats med en metod för kriminalunderrättelseinhämtning finns i 57 o–57 t § i detta kapitel.

58 j §

Underrättelse om användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning

Den som varit föremål för optisk observation, teknisk spårning eller kontrollerade leveranser ska utan dröjsmål underrättas om detta skriftligen efter det att syftet med inhämtandet av information har uppnåtts. Personen i fråga ska dock underrättas om användningen av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning senast ett år efter att användningen av metoden upphörde.

På yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman får domstolen besluta att underrättelsen enligt 1 mom. till den som varit föremål för åtgärden får skjutas upp med högst två år åt gången, om det är motiverat för att trygga pågående inhämtning av information, skydda den nationella säkerheten eller skydda liv eller hälsa. Domstolen får besluta att underrättelsen ska utebli, om det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten eller skydda liv eller hälsa.

Om den som varit föremål för inhämtandet av information inte är identifierad vid utgången av den tid eller det uppskov som avses i 1 eller 2 mom., ska han eller hon utan obefogat dröjsmål skriftligen underrättas om kriminalunderrättelseinhämtningen när identiteten har utretts. Den domstol som beviljat tillståndet ska samtidigt skriftligen informeras om underrättelsen.

Om Gränsbevakningsväsendet fortsätter inhämtandet av information med stöd av 57 f §, ska bestämmelserna om underrättelse om hemligt inhämtande av information i 52 § iakttas.

Den som varit föremål för inhämtande av information genom systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor behöver inte underrättas, om inte förundersökning har inletts i ärendet. Om förundersökning inleds, ska bestämmelserna i 10 kap. 60 § 2–7 mom. i tvångsmedelslagen iakttas.

När domstolen överväger att skjuta upp underrättelsen eller att avstå från den i sådana fall som avses i 2 och 5 mom. ska domstolen i bedömningen också beakta en parts rätt att på behörigt sätt bevaka sina rättigheter.

Vid handläggning av underrättelseärenden i domstol ska 57 n § iakttas.

58 k §

Protokoll

Användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning ska protokollföras utan obefogat dröjsmål efter det att användningen har upphört.

Närmare bestämmelser om dokumentering av åtgärderna med tanke på övervakningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Hemliga tvångsmedel

58 l §

Användning av hemliga tvångsmedel

På användningen av hemliga tvångsmedel i en förundersökning som genomförs av Gränsbevakningsväsendet tillämpas 10 kap. i tvångsmedelslagen med de undantag som anges nedan.

Gränsbevakningsväsendet får inte använda täckoperationer och bevisprovokation genom köp, med undantag för täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät.

Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda

1) teleavlyssning och inhämtande av information i stället för teleavlyssning endast vid utredning av grovt ordnande av olaglig inresa eller av människohandel eller grov människohandel,

2) teleövervakning vid utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år eller grovt döljande av olagligt byte, med de undantag som anges i 4 mom.,

3) annat förtäckt inhämtande av information än sådant datanätsbaserat förtäckt inhämtande av information som avses i 10 kap. 14 § 4 mom. i tvångsmedelslagen vid utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med de undantag som anges i 4 mom., eller håleri

som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet,

4) teknisk spårning av en person vid utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med de undantag som anges i 4 mom.

Gränsbevakningsväsendet har inte rätt att använda teleövervakning, teknisk spårning av en person eller annat förtäckt inhämtande av information än sådant datanätsbaserat förtäckt inhämtande av information som avses i 10 kap. 14 § 4 mom. i tvångsmedelslagen vid utredning av

1) brott som avses i 4 § 14 och 15 punkten,

2) våldsam motstånd mot tjänsteman enligt 16 kap. 1 § i strafflagen och grovt givande av muta enligt 16 kap. 14 § i den lagen,

3) tagande av gisslan enligt 25 kap. 4 § i strafflagen och förberedelse till tagande av gisslan enligt 25 kap. 4 a § i den lagen i anknytning till ordnande av olaglig inresa,

4) sådana allmänfarliga brott enligt 34 kap. i strafflagen som riktar sig mot Gränsbevakningsväsendet.

Vid i 5 § avsedd annan förundersökning som görs av Gränsbevakningsväsendet får en gränsbevakningsman av de hemliga tvångsmedlen inte använda teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, förtäckt inhämtande av information, teknisk spårning av en person, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till gränsbevakningslagen (578/2005) nya 29 e–29 g § som följer:

29 e §

Automatiserad insamling av information från öppna källor

Gränsbevakningsväsendet har rätt att på ett automatiserat sätt använda tekniska anordningar, metoder eller programvaror för att söka och övervaka information i och samla in och lagra information från öppna källor, om det behövs för utförande av en uppgift som föreskrivits för Gränsbevakningsväsendet (*automatiserad insamling av information*).

Beslut om i 1 mom. avsedd insamling av information fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman, om det i samband med den automatiserade insamlingen av information samlas in personuppgifter. Beslutet ska fattas skriftligen och i det ska följande nämnas:

- 1) den gränsbevakningsman som fattat beslutet och beslutets datum,
- 2) den förvaltningsenhet vid Gränsbevakningsväsendet som genomför insamlingen av information,
- 3) den öppna källa som är föremål för åtgärden,
- 4) syftet med och behovet av insamling av information,
- 5) beslutets giltighetstid.

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången. Insamlingen av information ska avslutas före utgången av den tid som anges i beslutet, om syftet med inhämtandet av information har nåtts eller om det inte längre finns förutsättningar för insamlingen av information.

29 f §

Skyddande av inhämtandet av information från öppna källor

Gränsbevakningsväsendet har genom beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman rätt att använda falska, vilseledande eller förtäcktta uppgifter för att skydda i 29 e § avsedd automatiserad insamling av information och annat inhämtande av information från öppna källor.

29 g §

Behandling och utplåning av information som inhämtats från öppna källor

Information som inhämtats från öppna källor ska utplånas utan dröjsmål efter att det framgått att den inte behövs för att utföra Gränsbevakningsväsendets uppgifter.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Utkast 26.5.2026

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019)
10 § 2 mom. 2 och 3 punkten, 16 § 1 mom. 1 punkten och 51 § 1 mom. 2 punkten samt
fogas till 10 § 2 mom. nya 4–6 punkter och till 51 § 1 mom. en ny 3 punkt som följer:

10 §

Behandling av personuppgifter för förebyggande och avslöjande av brott

Dessutom krävs det att de i 1 mom. avsedda uppgifterna anknyter till personer som

2) har kontakt med en i 1 punkten avsedd person eller påträffas i dennes sällskap, och kontakten eller sammanträffandena på grund av att de har upprepats, förhållandena eller personens beteende kan antas ha samband med ett brott,

3) är föremål för observation i enlighet med 21 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) eller någon annan åtgärd från Gränsbevakningsväsendets sida,

4) är föremål för en metod för kriminalunderrättelseinhämtning i enlighet med 3 a kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet,

5) på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller omständigheterna kan antas delta i sådan i 57 c § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet avsedd verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet, eller

6) kan antas ha information om sådan i 57 c § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet avsedd verksamhet som är föremål för kriminalunderrättelseinhämtning och som utgör ett hot mot individens eller samhällets säkerhet, om det är nödvändigt för utförande av en uppgift som anknyter till förebyggande eller avslöjande av brott.

16 §

Behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga

Om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, får Gränsbevakningsväsendet behandla personuppgifter som avses i 7–11, 13–15 och 15 a § för andra ändamål än det ursprungliga för

1) att förebygga eller avslöja brott,

51 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utkast 26.5.2026

Med avvikelse från 23 § i dataskyddslagen avseende brottmål och utöver det som föreskrivs i 28 § i den lagen har den registrerade inte rätt till insyn i fråga om

2) sådana uppgifter om Gränsbevakningsväsendets taktiska eller tekniska metoder, observationsuppgifter, uppgifter om informationskällor eller uppgifter som används för teknisk undersökning, som ingår i de personuppgifter som avses i 8–11 §,

3) personuppgifter som erhållits genom de inhämtningsmetoder som avses i 3 och 3 a kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet samt med stöd av 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om övervakning av underrättelseverksamheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om övervakning av underrättelseverksamheten (121/2019) 1 § 1 och 3 mom., 2 §, 7 § 1 punkten, 12 §, 14 § 1 mom., rubriken för 15 §, 15 § 1 och 2 mom. och 18 § 2 mom., av dem 2 § sådan den lyder i lag 96/2025, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på övervakningen av civil underrättelseinhämtning, militär underrättelseinhämtning och i 3 a kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) föreskriven kriminalunderrättelseinhämtning.

Det finns särskilda bestämmelser om annan övervakning av civil och militär underrättelseinhämtning samt kriminalunderrättelseinhämtning.

2 §

Övervakning av underrättelseverksamheten, skyddspolisens övriga verksamhet och militärunderrättelsemyndigheternas verksamhet för förhindrande och avslöjande av brott samt övervakningsorgan

Med *övervakning av underrättelseverksamheten* avses parlamentarisk kontroll av civil och militär underrättelseinhämtning samt laglighetskontroll av civil och militär underrättelseinhämtning samt kriminalunderrättelseinhämtning.

Parlamentarisk kontroll av den civila och militära underrättelseverksamheten, skyddspolisens övriga verksamhet och verksamhet som avses i 93 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (89/2025) utövas av riksdagens underrättelsetillsynsutskott, om vars uppgifter det finns bestämmelser i riksdagens arbetsordning (40/2000).

Laglighetskontrollen av civil underrättelseinhämtning, militär underrättelseinhämtning och kriminalunderrättelseinhämtning utövas av underrättelsetillsynsombudsmannen. Ombudsmannen övervakar också skyddspolisens övriga verksamhet samt sådan verksamhet som avses i 93 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten. På denna övervakning tillämpas 3 kap. i denna lag i tillämpliga delar.

7 §

Uppgifter

Underrättelsetillsynsombudsmannen ska som laglighetsövervakare i fråga om underrättelseverksamheten

1) övervaka lagenligheten vid användning av underrättelseinhämtningsmetoder, kriminalunderrättelseinhämtningsmetoder och underrättelseinformation samt i övrig underrättelseverksamhet,

12 §

Begäran om undersökning

Den som har varit föremål för underrättelseverksamhet eller som misstänker att han eller hon har varit föremål för underrättelseinhämtning kan be underrättelsetillsynsombudsmannen undersöka lagenligheten i fråga om användningen av den underrättelseinhämtningsmetod eller kriminalunderrättelseinhämtningsmetod som han eller hon varit föremål för.

14 §

Rätt att närvara och att yttra sig vid domstol samt rätt att anföra klagan

Underrättelsetillsynsombudsmannen eller en av denne utsedd tjänsteman har rätt att närvara vid domstolsbehandlingen av ett tillståndsärende som gäller en underrättelseinhämtningsmetod eller en kriminalunderrättelseinhämtningsmetod.

15 §

Att avbryta eller avsluta användningen av en underrättelseinhämtningsmetod eller en kriminalunderrättelseinhämtningsmetod

Underrättelsetillsynsombudsmannen kan förordna att användningen av en underrättelseinhämtningsmetod eller kriminalunderrättelseinhämtningsmetod ska avbrytas eller avslutas, om ombudsmannen anser att den övervakade har handlat lagstridigt i underrättelseverksamheten.

När det gäller att avbryta eller avsluta användningen av en underrättelseinhämtningsmetod eller kriminalunderrättelseinhämtningsmetod som baserar sig på tillstånd av domstol kan underrättelsetillsynsombudsmannen på den grund som anges i 1 mom. meddela ett interimistiskt förordnande som utan dröjsmål ska föras till domstolen i fråga. Domstolen kan fastställa eller häva det interimistiska förordnandet eller ändra ett förordnande om avbrytande till ett förordnande om avslutande.

18 §

Övriga åtgärder

Underrättelsetillsynsombudsmannen ska föra sina relevanta iakttagelser vid övervakningen av verksamhet som avses i 2 § 2 mom. till riksdagens underrättelsetillsynsutskott för behandling.

Utkast 26.5.2026

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 4 kap. 15 § i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (805/2011) 4 kap. 15 § 5 mom., sådant det lyder i lag 818/2014, som följer:

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

På rätten att få information om användning av hemliga tvångsmedel tillämpas dessutom 10 kap. 60 och 62 § i tvångsmedelslagen, på rätten att få information om hemligt inhämtande av information tillämpas 5 kap. 58 och 60 § i polislagen (872/2011) och på rätten att få information om användning av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning tillämpas 57 t och 58 j § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) 5 § 2 mom., 12 § 2 mom. 3 punkten och 16 § 4 mom., sådana de lyder i lag 99/2025, som följer:

5 §

Tidpunkten för när de grundläggande uppgifterna om en rättegång blir offentliga

I ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen (806/2011), 5 kap. i polislagen (872/2011), 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015), 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) eller 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (89/2025), en metod för kriminalunderrättelseinhämtning enligt 3 a kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, framskjutande av en underrättelse om omhändertagande enligt 7 kap. 9 § 2 mom. i tvångsmedelslagen eller i 14 § 2 mom. i det kapitlet avsedd förlängning av tidsfristen i situationer som avses i 9 § 2 mom. i det kapitlet, särskild husrannsakan enligt 8 kap. 1 § 3 mom. i tvångsmedelslagen eller en metod för underrättelseinhämtning enligt 5 a kap. i polislagen, lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) eller lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019), och i vilket den som är föremål för underrättelse om omhändertagande, beslag, en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet, blir de grundläggande uppgifterna, till den del de gäller annat än särskild husrannsakan, offentliga först när den som misstänks för brott eller är föremål för en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning senast ska underrättas om att sådana metoder använts. De grundläggande uppgifterna blir, till den del de gäller särskild husrannsakan, offentliga när särskild husrannsakan har företagits. Om den som misstänks för brott eller som är föremål för en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning underrättas om användningen av en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning senare därför att hans eller hennes identitet inte har varit känd, blir de grundläggande uppgifterna offentliga när domstolen informeras om underrättelsen. Domstolen får besluta att de grundläggande uppgifterna ska bli offentliga tidigare.

12 §

En parts rätt att ta del av en handling

En parts rätt enligt 1 mom. gäller inte

3) ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen, 5 kap. i polislagen, 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen, 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet eller 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning enligt 3 a kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, framskjutande av en underrättelse om omhändertagande enligt 7 kap. 9 § 2 mom. i tvångsmedelslagen eller i 14 § 2 mom. i det kapitlet avsedd förlängning av tidsfristen i situationer som avses i 9 § 2 mom. i det kapitlet, särskild husrannsakan enligt 8 kap. 1 § 3 mom. i tvångsmedelslagen eller en metod för underrättelseinhämtning enligt 5 a kap. i polislagen, lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik eller lagen om militär underrättelseverksamhet, och i vilket den som är föremål för underrättelse om omhändertagande, beslag, en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet,

16 §

Offentligheten i tvångsmedelsärenden

Ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen, 5 kap. i polislagen, 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen, 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet eller 13 kap. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning enligt 3 a kap. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, framskjutande av en underrättelse om omhändertagande enligt 7 kap. 9 § 2 mom. i tvångsmedelslagen eller i 14 § 2 mom. i det kapitlet avsedd förlängning av tidsfristen i situationer som avses i 9 § 2 mom. i det kapitlet, särskild husrannsakan enligt 8 kap. 1 § 3 mom. i tvångsmedelslagen eller en metod för underrättelseinhämtning enligt 5 a kap. i polislagen, lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik eller lagen om militär underrättelseverksamhet, och i vilket den som är föremål för underrättelse om omhändertagande, beslag, en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet, handläggs och avgörandet avkunnas utan att allmänheten är närvarande. Den rättegångshandling som innehåller avgörandet samt övriga rättegångshandlingar i ärendet blir, till den del de gäller annat än särskild husrannsakan, offentliga när den som misstänks för brott eller är föremål för omhändertagande, beslag, en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning senast ska underrättas om omhändertagandet eller om att beslag, en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning har använts. Den rättegångshandling som innehåller avgörandet samt övriga rättegångshandlingar i ärendet blir, till den del de gäller särskild husrannsakan, offentliga när särskild husrannsakan har företagits. Om den som misstänks för brott eller som är föremål för åtgärden underrättas om omhändertagandet eller om användningen av beslag, en metod för inhämtande av information, en metod för kriminalunderrättelseinhämtning eller en metod för underrättelseinhämtning senare när hans eller hennes identitet är utredd, blir rättegångshandlingarna offentliga när domstolen informeras om underrättelsen. Domstolen får av särskilda skäl besluta att en rättegångshandling ska bli offentlig tidigare.

Utkast 26.5.2026

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 38 § 3 mom., sådant det lyder i lag 452/2023,
ändras 10 kap. 35 § 2 mom. och 56 § 4 mom., av dem 10 kap. 56 § 4 mom. sådant det lyder i
lag 112/2018, samt
fogas till 10 kap. nya 38 a, 54 a och 57 a § som följer:

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

35 §

Beslut om bevisprovokation genom köp

Beslut om bevisprovokation genom köp kan meddelas för högst sex månader åt gången.

38 a §

*Säkerheten för en gränsbevakningsman vid förtäckt inhämtande av information och
användning av informationskällor*

En anhållningsberättigad tjänsteman får besluta att en gränsbevakningsman som ska genomföra förtäckt inhämtande av information eller förbereda eller genomföra användning av informationskällor ska förses med en teknisk anordning som möjliggör spårning, avlyssning och observation, om utrustningen är motiverad för att gränsbevakningsmannens säkerhet ska kunna tryggas.

Spårningen, avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga gränsbevakningsmannens säkerhet. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för delaktiga, får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte. De ska utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller lämnats därhän.

54 a §

*Särskilda begränsningar för användningen av information som erhållits genom hemliga
tvångsmedel*

Om inte ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver något annat, får den enhet vid förundersökningsmyndigheten som ansvarar för användningen av ett hemligt tvångsmedel besluta att information som inhämtats med det hemliga tvångsmedlet får användas och lämnas

ut endast för att inrikta verksamheten, om det behövs för att skydda liv och hälsa för informationskällan eller en tjänsteman vid förundersökningsmyndigheten eller polisens, Tullens eller Gränsbevakningsväsendets taktiska eller tekniska metoder eller ett pågående informationsinhämtningsuppdrag. Användningen av information som stöder det att någon är oskyldig får dock inte begränsas.

56 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för att avvärja hot som avses i 57 c § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, för att förhindra brott, för att rikta in polisens, Tullens eller Gränsbevakningsväsendets verksamhet och som utredning som stöder det att någon är oskyldig.

57 a §

Begränsningar av användningen av information som erhållits genom hemliga tvångsmedel vid inriktning av verksamheten

Information som inhämtats med ett hemligt tvångsmedel och i fråga om vilken det angetts att den uteslutande får användas för inriktning av verksamheten eller som har lämnats ut för att uteslutande användas för detta ändamål, får inte användas för inledande av undersökning som avses i 3 kap. 3 § i förundersökningslagen, som grund för registrering av anmälan om brott enligt 3 kap. 1 § i förundersökningslagen, som grund för en myndighets ansökan, yrkande eller beslut eller som bevis vid förundersökning eller rättegång.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 30 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1301/2021)
30 § som följer:

30 §

Utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och också på eget initiativ lämna ut sådana uppgifter i säkerhetsregistret till polisen, huvudstaben, Tullen och Gränsbevakningsväsendet som är nödvändiga för ändamål som motsvarar säkerhetsregistrets användningsändamål. När en uppgift lämnas ut ska det uppges hur tillförlitlig den är.

Dessutom får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och också på eget initiativ lämna ut sådana uppgifter i säkerhetsregistret till Gränsbevakningsväsendet som är nödvändiga för avvärjande av hot som avses i 57 c § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) eller för förhindrande av brott.

Beslut om utlämnande av uppgifter fattas av den personuppgiftsansvarige eller en av denne utsedd tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999)
18 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 275/2025, och
fogas till 18 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1108/2006, 504/2008, 525/2009, 499/2015,
1146/2015, 529/2017, 1128/2017, 22/2018, 228/2019, 723/2019, 865/2019, 287/2021 och
275/2025, en ny 16 punkt som följer:

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut
beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

15) till Patent- och registerstyrelsen om sådana uppgifter som konstaterats i samband med
skattekontroll eller i något annat sammanhang och är behövliga vid säkerställandet av att
registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade,

16) till Gränsbevakningsväsendet om sådana uppgifter som konstaterats i samband med
skattekontroll eller i något annat sammanhang och är behövliga för avvärjande av hot som avses
i 57 c § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet eller för förhindrande av
brott.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den xx xxxx 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen